

רדמכר, פרנץ (1906-1973)

(Franz Rademacher). ראש מדור D III (המחלקה היהודית, Judenreferat) במשרד החוץ הגרמני ב-1940-1943. אביו היה מהנדס קטרים, ור' למד משפטים, הצטרף לשירות המדינה, ובמרס 1933 הצטרף למפלגה הנאצית, בדומה לעובדי מדינה רבים. ב-1937 הועבר למשרד החוץ וכמה שנים שירת בחוץ-לארץ לפני שנתמנה לראש מדור D III. מיד עם התמנותו לתפקיד ביקש ר', כ'מומחה לענייני יהודים', לחרוג מן העיסוקים השגרתיים של קודמו, ולהבטיח למשרד החוץ מקום מרכזי במימוש ה'פתרון הסופי של בעיית היהודים' במסגרת מטרות המלחמה של גרמניה ונצחונה הצפוי. אחת ההצעות שהעלה היתה לגרש את יהודי אירופה לאי מדגסקר באוקיאנוס ההודי, שהיה אז מושבה צרפתית, משזכתה הצעתו לאישור מגבוה פנה ר' להכנת 'תכנית מדגסקר' (שאדולף איכמן פיתחה במקביל). ההכנות נפסקו משהתברר, בעקבות כשלון הגרמנים להביס את בריטניה, שלא יהיה אפשר ליישמה במהרה.

בסתיו 1941 היה ר' לראשונה מעורב ישירות ברצח המוני יהודים. הדבר אירע כאשר נשלח לסרביה כדי לסייע לשלטונות הכיבוש שם למצוא 'פתרון מקומי' (במקרה זה – הוצאה להורג באמצעות כיתות יורים) ל'בעיית היהודים'. ואולם, את מרבית עבודתו עשה מאחורי שולחן הכתיבה בברלין. במהלך ה'פתרון הסופי' ברחבי אירופה היה ר' אחראי לצמצום ההסתבכויות האפשריות בתחום מדיניות החוץ שהיה בהן כדי לעכב את גירושי היהודים או לבטלם, ובעניין זה הצליח יתר על המידה. מדורו של ר' היה המקשר בין משרדו של איכמן, שעסק בתיאום הגירושים, ובין שגרירויות גרמניה וה'יועצים לענייני יהודים' במדינות הגרורות ובמדינות שכרתו ברית עם גרמניה.

באביב 1943 הועבר ר' מתפקידו, במסגרת ארגון משרד החוץ מחדש, והוצב לשירות צבאי בחיל-הים. אחרי המלחמה הועמד למשפט בבית-דין גרמני בנירנברג-פירת והורשע. הוא שוחרר בערבות עד הדין בערעורו, וב-1953 ברח לסוריה. ב-1966 חזר לגרמניה, חולה וחסר פרוטה, הועמד שנית לדין, הורשע, הגיש ערעור, ומת לפני תום הערעור.